

בע"ח (תל אביב) 65982-12-14 - ציון שרעבי נ' פרקליטות מחוז תל אביב פלילי

בע"ח (תל-אביב-יפו) 65982-12-14 - ציון שרעבי נ' פרקליטות מחוז תל אביב פלילישלום תל-אביב-יפו
בע"ח (תל-אביב-יפו) 65982-12-14
ציון שרעבי

נגד

פרקליטות מחוז תל אביב פלילי
בית משפט השלום בתל-אביב-יפו
[26.04.2015]

כב' השופטת תרצה שחם קינן
החלטה

לפני בקשה לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 (ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.
כתב האישום

1. נגד המבקש ונגד נאשם נוסף הוגש כתב האישום ה מייחס לו עבירה של חבלה ברשלנות לפי סעיף 341 לחוק העונשין.

מכתב האישום עולה, כי הנאשם היה מאמן קבוצת ילדים בכדורגל.

בספטמבר 2011 התקיים משחק בין הקבוצה, אותה אימן הנאשם, לבין קבוצה אחרת. במהלך המשחק, בעת שניסה אחד הנערים, הוא הנפגע, לחלץ כדור מתוך שער הקבוצה נתקל ברשת השער אשר משכה שער נייד שהוצב מאחורי השער הקבוע. השער הנייד נפל על הנפגע ונגרמה לו חבלה. הרשלנות, המיוחסת למבקש בכתב האישום, מתבטאת במחדלו לפנות את השער הנייד, אשר הוצב על המגרש במועד אחר.
טענות הצדדים בתמצית

2. במהלך הדיון שהתקיים ביום 26.2.15 הושגה הסכמה חלקית בין הצדדים, לפיה יחזור בו המבקש מהאמור בסעיף 55 לבקשתו, בכפוף לניסיון של ב"כ המשיבה למסור לידי את המסמך המבוקש בסעיף 55 ד' לבקשה, תוך שמירה על זכותו לפנות בבקשה במסגרת סעיף 108 לחסד"פ, היה ולא יתקבל החומר האמור.

3. בקשתו הנוספת של המבקש עוסקת בקבלת רשימה של תיקי חקירה משטריים, שנפתחו בגין עבירה של גרימת חבלה ברשלנות בנסיבות דומות לאלה המפורטות בכתב האישום, וזאת במהלך חמש השנים האחרונות.

4. ב"כ המבקש עותר לקבל לידיו פרטים בדבר המקרים בהם הוחלט שלא להגיש כתבי אישום וכן מידע בשאלה מה מבחין בין מקרים אלה לעניינו של הנאשם, אשר בסופו של יום הוחלט להעמידו לדין.
5. לטענת ב"כ המבקש, המידע המבוקש נחוץ לו לצורך ביסוסה של טענת הגנה מן הצדק, בין היתר, משום שלא היה נכון להעמיד לדין רק את מאמן הקבוצה ואת מנהל הקבוצה והאחראי על המגרש, אלא שהיה מקום להעמיד לדין, אם בכלל, אחראים נוספים.
6. במהלך הדיון, הסתבר כי בדיקה שערכה ב"כ המשיבה העלתה, שאין הנחיות המתייחסות להעמדה לדין במגרשי כדורגל או בענפי ספורט אחרים. עוד טענה ב"כ המשיבה, כי לא הצליחה למצוא מקרים דומים בהם הוגשה תלונה ולא הוגש כתב אישום, למעט מקרה אחד, אשר לדבריה הסתבר כי היו בעיות ראייתיות, ולכן לא הוגש כתב אישום.
7. בירור שערכה העלה, כי אין פילוח מתאים של כתבי אישום שהוגשו בנסיבות דומות. כל שניתן למצוא, לטעמה, הם כתבי אישום שהוגשו ע"פ סעיף 341 לחוק העונשין, אך לא ניתן לצמצם את החיפוש לנסיבות דומות כפי שעולות מכתב האישום בעניין המבקש.
8. לטענתה, על מנת להטיל על התביעה את החובה להמציא את המידע המבוקש, על ב"כ המבקש להרים נטל ולהמציא ולו ראייה ראשונית שתפריך את חזקת תקינות מעשי המנהל העומדת למשיבה.
- דין והכרעה
חומר חקירה
9. הפסיקה הענפה בעניינה של זכות העיון בחומר חקירה נתנה לא אחת פרשנות מרחיבה לביטוי "חומר חקירה", תוך בחינת מידת הרלוונטיות של החומר המבוקש להגנת הנאשם. (ראו בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' ליאל שיינרפסקה 11).
10. בדונו בבקשה לעיון בחומר חקירה, קבע כב' השופט מודריק בע"פ 4875-10-12 זקן נ' מדינת ישראל כי מקום שהמידע המבוקש הוא בגדר מידע נחוץ לביסוסה של טענת ההגנה, נדרשת הרחבה של המושג "חומר חקירה" המשתרעת על מידע הנחוץ לביסוסה של טענת ההגנה.
- אכיפה בררנית
11. בע"פ 8204/14 מחמד זלום נ' מדינת ישראל בפסקה 23 לפסה"ד קבע בית המשפט כי "העובדה כי פלוני הועמד לדין ואלמוני, שאפשר כי היה מעורב באותו אירוע פלילי, לא הועמד לדין, אינה מוכיחה, מניה וביה, כי מדובר באכיפה בררנית. על המבקש לחסות בצלה של הגנה מן הצדק בטענה של אכיפה בררנית, להוכיח כי ההבחנה בין המעורבים השונים מבוססת על שיקולים בלתי ענייניים של המאשימה".
- גישה למאגר נתונים סטטיסטיים על מנת להוכיח טענה של אפליה
12. הפסיקה הכירה לא אחת בזכותו של נאשם לקבל מידע לפי סעיף 74 לחסד"פ, לרבות קבלת נתונים סטטיסטיים בדבר היקף העמדה לדין בגין אותה עבירה, לצורך ביסוסה של טענת הגנה מן הצדק. (ראו לעניין זה החלטתה של כב' השופטת מוניץ, בבית המשפט המחוזי בנצרת בע"פ 31996-03-14 אלמקייס נ' מדינת ישראל, החלטתו של כב' השופט סופר בבית הדין הארצי לעבודה בעפא (ארצי) 29798-10-11 מדינת ישראל נ' מרים יהודית עמית, פסקה 25, ת"פ 30796-04-14 פרקליטות מחוז ת"א פלילי נ' ואן קול מפי הנשיאה של ביהמ"ש השלום במחוז המרכז, השופטת בלטמן קדראי פסקה 8 ואילך, וכן ת"פ 74193-94-19 מדינת ישראל נ' בן דוד מיום 20.3.13 [פורסם בנבו]).
13. בע"פ (י-ם) 30636/06 מדינת ישראל נ' מטר נדיה [פורסם בנבו] (19.7.07) התייחס בית המשפט לאבחנה בין אכיפה סלקטיבית מותרת לבין אכיפה בררנית אסורה, ובהמשך קבע כי "אכן, קיים קושי ראייתי בהוכחת טענת האפליה. לעתים, גם שעה שיצביע נאשם על אחרים שביצעו את אותה עבירה ולא הועמדו לדין, אפשר שבכך לא סגי להוכחתה כדבעי. בקשר לטענת האפליה נדמה, כי מן הראוי ליתן לנאשם גישה למאגר נתונים סטטיסטיים של הרשות אודות מספר החקירות שהיא מנהלת בפרק זמן נתון ביחס לעבירות מן הסוג המיוחס לו ומספר כתבי האישום המוגשים בעקבות חקירות אלו. לא-זו-אף-זו, לו תונח בפני בית המשפט תשתית ראייתית ראשונית לאפליית הנאשם, יהא הדבר ראוי לחייב הרשות, אשר לה, להבדיל ממנו, נגישות לעובדות שבכוחן לבסס טענתו, להביא חומר רלבנטי נוסף. עוד יצוין, כי אין להתנות פסלות האפליה אך ורק בהוכחת היותה מכוונת וזדונית, שכן אז יידרש מהנאשם לעמוד בנטל ראייתי מוגבר שקשה עד מאוד להשגה, מה גם שיתכן שפעולת הרשות - בתום לב יסודה (י' נקדימון, שם, עמ' 355; ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ, פ"ד נט(6) 776, 814-813)".
14. בבשפ 7148/12 עז אלדין כנאנה נ' מדינת ישראל לבפסקה 21 התייחסה כב' השופטת ברק ארז לטענה של אכיפה בררנית וקבעה כי "על מנת להצליח בטענה של אכיפה בררנית, אין די

להראות כי קיימים מקרים דומים אחרים שבהם לא הועמדו חשודים לדין. אכיפה היא בררנית, להבדיל מאכיפה סלקטיבית או חלקית, רק אם ההבחנה היא שרירותית וחסרת הצדקה (ראו, למשל, ע"פ 8551/11 יצחק כהן נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 12.8.2012), בפסקה 14 לפסק דיני). העלאת טענה של אכיפה בררנית, מחייבת את הנאשם להוכיח כי ההבחנה שערכה התביעה בינו לבין נאשמים או חשודים אחרים הנמנים עם אותה קבוצת השוויון הינה שרירותית, מפלה או שביסודה שיקולים זרים. לא כל אכיפה חלקית הינה אכיפה בררנית, ויש בידי התביעה מתחם רב של שיקול דעת בקביעת סדרי העדיפות באכיפת הדין הפלילי.

נטל הראיה הנדרש לצורך קבלת הנתונים

15. בע"ח 4439-01-15 מדינת ישראל נ' סעדיקבעה כב' השופטת נתנאל שרון, כי אף אם זכאי נאשם לקבל נתונים סטטיסטיים במסגרת בקשה לעיון בחומר חקירה כי "לא ניתן לקבוע, קטגורית, כי, בכל מקרה, נתונים סטטיסטיים לגבי הגשת כתבי אישום במקרים אחרים, מהווים חומר חקירה וגם אין מקום לקבוע זאת, קטגורית, בכל מצב בו אין בידי רשויות התביעה מדיניות כתובה" וכי "על המבקש חומר על פי סעיף 74 לחסד"פ, להניח את דעתו של ביהמ"ש, כי אין הוא יוצא "למסע דיג", אלא יש בסיס לבקשתו. בסיס כזה יכול להיות מידע נגיש שנאסף על ידו, בדרך כזו או אחרת, או, למצער, הצהרה לפיה הוא עשה מאמץ לאסוף מידע, במאגרים המשפטיים, ללא תוצאות". (ראו לעניין זה החלטתה של השופטת שריזלי בע"ח 61866-11-14 ערוסי נ' משטרת ישראל).

16. בעפא (ארצי) 29798-10-11 מדינת ישראל נ' מרים יהודית עמית דן בית המשפט בבקשה לקבלת נתונים סטטיסטיים וקבע כי "בהתאם לכך ראוי לאפשר לנאשם לעיין בהחלטות רלבנטיות של התביעה, ובמקרים המתאימים לקבל נתונים סטטיסטיים על הגשת כתבי אישום במקרים דומים. כאשר יש להקל בנטל הראייה לצורך קבלת הנתונים, בשונה מנטל הראייה הנדרש לצורך הוכחת הטענה של אכיפה בררנית".

מידת ההכבדה על הרשות

17. הזכות לקבלת נתונים סטטיסטיים בדבר העמדה לדין של חשודים, או בדבר אי העמדתם לדין, עלולה להיות כרוכה בהכבדה על הרשות. בעעמ 2398/08 מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' אליצור סגל קבעה כב' השופטת נאור (כתוארה אז), בדיון בדבר הזכות לקבלת מידע, בהתאם לחוק חופש המידע כי "לפיכך אמת המידה שהצעתי לעיל - הכבדה ממשית על הרשות שהיא בעלת זיקה להקצאת המשאבים הנתונה - איננה "נוסחה" נוקשה, אלא מבחן גמיש וכללי של איזון אינטרסים על פי נסיבות העניין (השוו: עניין איגוד בתי אבות, 739ב, 740ה; ענין המועצה להשכלה גבוהה, 249ב). נדרש איזון, מן הצד האחד, בין הטעם הניצב בבסיס הגילוי, לבין הצד האחר, הוא תמונת המשאבים של הרשות המינהלית".

18. בע"מ 1786/12 אברהם ג'ולאני נ' מדינת ישראל -המשרד לביטחון פנים ([פורסם בנבו], 20.11.2013 בפסקה 33 התייחסה כב' השופטת ברק ארז לטענה לפיה מסירת מידע סטטיסטי אודות תיקי חקירה שנפתחו, וכאלה שבגינם הוגשו כתבי אישום יוצרת הכבדה על הרשות, ואמרה כי "במבט הצופה פני עתיד, ניתן להוסיף, כי ככל שמערכות המחשוב של המשטרה והפרקליטות תשתכללנה וירבה בהן השימוש, כן תקטן, בהדרגה, ההכבדה הכרוכה בהפקת מידע מן המערכת. מבחינה זו, לא לעד תוכלנה הרשויות להישמע בטענה כי המידע שברשותן אינו ממוחשב, ומטעם זה, קשה להפיקו ולהציגו בפני מי שנדרשים לו. יצוין בהקשר זה כי טענת המשיבים לפיה היענות לבקשת המערערים יוצרת הכבדה משמעותית עקב כך שלא ניתן "לשלוף" מידע על כתבי אישום שעניינם עבירה קונקרטיה ממאגריהם, מעוררת אי-נחת. זאת, שכן כבר בעניין סגל (שם, בפסקה 42), שניתן לפני למעלה משנתיים, ציין בית משפט זה כי יש להניח שאף המשיבים ייתרמו ממערכת מחשוב שתאפשר חיפוש מידע המתייחס לעבירות ספציפיות, ומכל מקום, עליהם לחתור לקידום חופש המידע באמצעות שימוש במערכות מחשוב מתאימות (ראו גם: דפנה ברק-ארז "המשפט המינהלי בעידן המדינה האלקטרונית" המשפט יג 121 (2008)).
- זכויות צדדים שלישיים
19. חשיפת החומר המבוקש עלולה לפגוע בזכויותיהם של צדדים שלישיים, בפרט בזכויותיהם של חשודים, אשר התיקים בעניינם נסגרו. בדונו במידת הרלוונטיות שיש לתיקים סגורים להגנת הנאשם קבע כב' השופט עמית בבשפ 5535/13 מדינת ישראל נ' שימשילשווילי שלווה שלמה כי "הנה כי כן, הרשות והסמכות נתונה. עם זאת, בבוא בית המשפט לעשות שימוש בסמכות זו ולהורות על חשיפת מב"דים או תיקים סגורים בפני נאשם, המבחינים נוקשים יותר מאשר לגבי גילוי פרטים הנכללים במרשם הפלילי".
- מן הכלל אל הפרט
20. השאלות העולות לדיון בבקשה שלפניי הינן האם חומר סטטיסטי, בעניינם של תיקי חקירה שנפתחו בנסיבות דומות ונסגרו, ובעניינם של כתבי אישום שהוגשו בנסיבות אלה, מצוי בגדרו של חומר חקירה, אותו יש למסור לעיונו של ב"כ המבקש. במידה והתשובה על השאלה הראשונה הינה חיובית, נשאלת השאלה האם הניח ב"כ המבקש תשתית ראייתית מתאימה על מנת לחייב את המשיבה למסור לידינו את החומר המבוקש.
21. מהמקובץ עד כה עולה כי במקרים מסוימים, עשויים הנתונים המבוקשים להוות חומר חקירה אותו יש למסור לנאשם.
22. מדבריה של ב"כ המשיבה עולה כי אינה יודעת מי הציב את השער הנייד. עם זאת, אף בנסיבות אלה, היה על מאמן הקבוצה המשחקת על המגרש להבחין במפגע ולהסירו.

23. ב"כ המשיבה טענה כי על ב"כ המבקש להציג, ולו ראייה ראשונית, שיש בה על מנת להפריך את חזקת תקינות המנהל, העומדת למשיבה. מדבריו של ב"כ המבקש בדיון עולה כי חיפוש, אותו ביצע במאגרי מידע של פסקי דין, לא העלה מקרה דומה, אשר בגינו הוגש כתב אישום. לדברי ב"כ המאשימה ניתן למסור פרטים אודות תיקים שנפתחו בגינה של העבירה בה נאשם המבקש, אך אין המערכות הממוחשבות העומדות לרשותה מאפשרות צמצום תוצאות החיפוש לנסיבות הרלוונטיות.
24. טענתו העיקרית של המבקש, בכל הנוגע להגנה מן הצדק, הינה טענה משפטית, ולפיה היה מקום להעמיד לדין מעורבים נוספים, האחראים לתקינות המגרש, ולא רק את המבקש, מאמן קבוצה אשר הגיעה לשחק על המגרש, טענה אשר לצורך הוכחתה, אין למבקש צורך במידע המבוקש.
25. אכן, נקבע בפסיקה כי יש להקל בנטל הנדרש על מנת לבסס את הצורך בקבלת נתונים בדבר נתונים סטטיסטיים, עם זאת ב"כ המבקש לא הציג כל תשתית, ולו ראשונית, לטענה של אכיפה בדרנית. לא מן הנמנע כי ההחלטה להגיש כתב אישום בעניינו של המבקש נבעה, בין היתר, נוכח חומרת הפגיעה בנפגע. במציאות התקשורתית הקיימת, יכול היה המבקש לעשות מאמץ ולאתר מידע נגיש, ולו בדבר התרחשותם של אירועים כדוגמת המקרה נושא כתב האישום, על מנת שניתן יהיה לברר האם נפתחה בגינם חקירה והאם הוגש כתב אישום. (ראה החלטתי בתיק בע"ח 1400-02-15 חמיאס נ' פרקליטות מחוז תל אביב-פלילי שם הוריתי למשיבה למסור למבקש נתונים סטטיסטיים שעה שהמבקש הציג ראיות לתמיכה בבקשתו).
26. מקובלת עלי טענתה של ב"כ המשיבה לפיה אין המערכות הממוחשבות מאפשרות "פילוח" הנתונים בהתאם לעבירה ולנסיבותיו המסוימות של המקרה. (ראו לעניין זה החלטתה של השופטת כהן לקח בתיק ע"ח (י-ם) 49783-12-14 מדינת ישראל נ' עופר לוי וכן דבריו של השופט מודריק בעמ' 5 להחלטתו בע"ח (ת"א) 76-01-15 סינה אפשרי נ' מדינת ישראל משטרת ישראל, לפיהם מדובר ב"מטלה כה מכבידה ועתירת משאבי כוח אדם וזמן, של בירור נתונים").
27. בנסיבות אלה, בעריכת האיזון בין הטעם הניצב בבסיס הגילוי והעדר כל ראייה לקיומה של הפליה או אכיפה בדרנית, אל מול ההכבדה הממשית על הרשות, לא מצאתי כי יש, בשלב זה, להורות למשיבה, להמציא למבקש נתונים בדבר תיקי חקירה שנפתחו בנסיבות דומות, תיקים שנסגרו ותיקים שהבשילו לכדי כתב אישום.
28. אין בהחלטתי זו כדי למנוע מהמבקש, בין היתר נוכח עמדתה של המשיבה כפי שהובעה בדיון, מלפנות בבקשה בהתאם לסעיף 108 לחסד"פ, היה ויצליח לגבש תשתית ראייתית כלשהי לאכיפה בדרנית או להפליה פסולה. במצב דברים זה, יתכן ויהיה על המשיבה להמציא ראיות של ממש בדבר ההכבדה הממשית הכרוכה באיתור המידע המבוקש, תוך שימת לב להחלטתה של כב' השופטת ברק ארז בענין ג'ולאני.
29. בשולי הדברים, התנצלתי בפני הצדדים על האיחור במתן ההחלטה. המזכירות תשלח החלטתי לצדדים.
- ניתנה היום, ז' אייר תשע"ה, 26 אפריל 2015, בהעדר הצדדים.